

הנוזל עצים פרק תשיעי בבא קמא

פג א ב מ"י מ"י מהל'
שכירות הלכה ד'
ועין בשנתון ובמ"מ
מגן עין פט ע"ש
מ"מ ט"ו ע"ש ג :

ג' מק"מ
הגהות הב"ח
(ח) חו"ס ד"ס אומר וכו'
אם יש בו מלאים דס'
כפר :
מ"מ
מ"מ מ"מ מ"מ מ"מ

הגהות הגר"א
[א] חו"ס ד"ס א"י ט'
ט"ו מניס קרי שבת
(יתר על הולאה) חו"ס
(וכן מחקו רש"י):

[ספ"ו דלגלגים]
[ד"ס כ"י]

[ד"ס שמה]

גילוי השם
הוא ד"ס מייב וכו' וי'
קנס הוא כמייב
דוקא . ק"ל הא הכרייה
מוקצין כ"מ ור"מ הא
סבר דברכנן קנסו שנג
אחו מייב ור"מ וי' דכנר
דמייב דמייב ודמייב
כלאים (א) חו"ס דלגלגים
והוא דמייב נפנו וי'
כמייב דהרי חוס' לא
קדמו קשייתא אהיה
דהמסקן (א) חו"ס דלגלגים
דמייב משמע א'
שבת ור"מ קנס קנס
והיינו מוויחוס כ"מ
קשייתא חוס' ד"ס חו"ס
כ"מ ד"ל דמוח
דהנרייתא כ"מ מקדמים
גם בשוגג :

הגהות פור"ב
רנשבבורג
[א] רש"י ד"ס הרי זה
קידש וכו' ומחוס
ובאן כ"ו . עיין רש"י
וחוס' במחלו ד"ק ע"ג
ד"ס לא במאה ובשבת
ד"ק קנס ע"ל בחוס' ד"ס
שפלה ודוק הישג :

כ"י מהרש"ם וי"ל בקנה
כ"י לא לפרס חייבות
אם השנה יתר על
ההולאה ומינין מחלה אם
השנה ופני' והיתר על ט"ו
מניס קרי שבת ואח"כ
מניין יתר על ההולאה
ומפ' והולאה קרי וכו'
א"כ לשון חוס' חו"ס א"כ
למחק חייבות יתר על
היולאה שמתק מהרש"ל .
השנה מחייבות גרסאות

לעני זה:

[לעיל ד"ס א'
למק"מ קב.]
כ"מ ע"ה
ק"ו ע"ו ו'
[וע"ש בחוס'
ד"ס ר"מ]

[ד"ס אמר]

[ד"ס ימיב]

[ד"ס חו"ס]

כחובות פ'
כ"מ ק"ל

עיין בהגהות
הר"ס

גדור . שלא יוסף התבואה אחד ממאמתי בעוד המחילה פרוזה
ותאמר : נתייאש ולא נדרה . ובתוך כך הוליא הזרע אחד מן
המאמתי שהיו בה בהיתר : א' סרי וס קידש . ואין בטל אלא באחד
ומאמתי ובאן יש ק"מ מן ההיתר וחד באיבור : מתני' ופקדיתו
יורה . שרפתו יורה שרפתיו יותר

אומר לו גדור . פי' לבעל הכרם דהוא המזיק דל' אמות שלמרו
למרחיק הוא כשכיל עבודת הכרם כדתן בלא יחסור (ב"ב
דף נו. וס) לא יטע אדם אילן סמוך לשרה חבירו אלא"כ רמיהק
ממנו ד' אמות אחד גפנים ואחד כל אילן ומפרש בגמ' ד' אמות
שאלמרו כנגד עבודה הכרם ואפילו

ר' יוסי דאמר התם על הגיוק להרחיק
את עצמו הא א"ר אשי התם מודה
ר"י בגירי דיליה והכל גירי דבעל
כרם הס דתשיקין ליה שלא יביא
מתריסרו בשדה חבירו לפיכך לריך
לעשות כותל או להרחיק ארבע אמות
והא דנקט אומריין לו גדור ולא נקט
חייב לגדור נראה לר"י לפי שגריך
להתרות בו ואם לא התרו בו לגדור
אין חייב בחתירתו ולהכי נקט נמי
תרי זמיני נפרלה אומר לו גדור דאף
פעם שנית דנפרלה לריך להתרות
בו ואם לא התרו בו לגדור אין חייב
בחתירתו שאין סביר להיות חייב
לגדור כל שעה שנפרלה ונפרלה פעם
שלישית מספקא לר"י אם לריך להתרות
בתרי זמיני ור"ת מפרש דלכהי נקט תרי
חוספת מאמתי בין מה שהוסף כשנפרלה ראשונה ובין מה שהוסף
כשנפרלה שניה דאין מנפרפין לאסור דקמא קמא בטלה ודוקא
כשיס הפסק בינתיים אבל בעלמא כלאים נאסרין במאמתי * ולא
אמריין כל שעה כשהוא גדל מהבטל והא דאמר בפ' בתרא דע"ז (דף עג. עס") המערה יין נכך מחבית לבור אפילו כל היום טולו קמא
קמא בטל מפרש ר"ת בדפסיק פסוקי אבל אם מערה בלא הפסק אסור מידי דהוא אכלאים הנאסרין בחוספת מאמתי לפי שגדל בלא הפסק
והא דאמר בכמה אשה (שבת דף סה; עס") שמואל עבד לנתיבא מקוואות ביומי ניסן כו' שמה ירבו הטופסיס על החוליים היינו שמה ירבה
בלא הפסק וכן בפרק הנודר מן הירק (מדרים דף מו; עג) גבי בלל שערקו בשביעית ונטשו בשמינית ורבו גדוליו על עיקרו מותר ולא אמריין
קמא קמא בטיל לפי שגדל בלא הפסק ורבי יוחנן גופיה דקאמר בפרק בתרא דע"ז (דף עג. עס) ראשון ראשון בטל אית ליה התם בנדרים
דידוליו היתר מעלין את האיבור ור"י בן רבינו מאיר פירש כחוספתא בנדרים דבלל וכלאים וגבי טופסין דרווסתן בקל יגדל מעט מעט לא בטיל
קמא קמא כמו ביין נכך דהתם לא שייך למימר הכי אבל קשה דאמר בפ' הערל (יבמות דף פג; עס") נתן סאה ונטל סאה עד רובו וברובו מיהא
מיפסל ולא אמר קמא קמא בטיל וי"ל דהתם במי פירות איירי דהחמירו טפי ור"ת אי בני פירות איירי הכי מזהמה לה לתרומה דרבנן
דמי פירות דפסולין דאורייתא דממעט בפרק כיסוי הדם (חולין דף פד. עס) מדכתיב מים יתירא והיאך יהיו כשרים במחלה על מחלה
דאורייתא וי"ל דזוחק דאע"ג דמיפסלי מדאורייתא מחלה על מחלה כשרים להטביל בהם מחטין ויטויריות דאין לריבין ארבעים סאה
מדאורייתא אלא מדרבנן ומיהא אכתי קשה מהא דמסיק רב דמי בפרק שלישי דבכורות (דף עג. עס") גבי הלוקח ליר מעט הארץ משיקו
במים והוא טהור אי רובא מיהא ניבחו סלקא ליה השקה ואי רובא ליר ניבחו לא צבי השקה דמים בטלים צביר ומסיק לא שט אלא
לעבל בו פירו אבל לקדירה לא דמלא מין את מינו וניעור אלמא התם אע"ג שיהו כבר מצוטלות חוזרות וניעור בתוך הקדירה וכל שכן דלא
אמריין קמא קמא בטיל וי"ל דהתם חומרם הוא שהחמירו גבי עומאה דאע"ג דפסיק פסוקי לא בטלה ואע"ג דכמה דברים איסור חמור
מטומאה כדאמריין בפרק כיסוי הדם (חולין דף פו; עס) אם אמרו ספק עומאה לטהר יאמרו ספק איסור להיתר התם החמירו המים
בטומאה יותר ואין ראיה משמעתא בתרייתא נדרה (דף עג. עס) דמחלק גבי דם תבוסה בין פסק ללא פסק דשאי דם תבוסה דרבנן ויש
להקל בו יותר ומהא דאמר בפ' כיסוי הדם (חולין דף פו. עס") וצפרק התערובת (יבמות דף עז. עס") גבי הא דתמן דם שנתערב במים אם יש
(א) מראיה דם בו כשר וקאמר בגמ' לא שט אלא כשנפלו מים לתוך דם אבל דם שנתערב במים ראשון ראשון בטל התם בלא שינויא שפיר'
אחי שפיר דהתם גבי דם היינו טעמא דכיון שדחה שוב אין נראה שכן הוא הדיון בכל דבר הקרב ואפילו למ"ד אין דיחוי צבעלי חיים
בשחוטין יש דיחוי וכן מוכח בפרק כיסוי הדם (חולין דף פו; עס) דטעמא משום דיחוי הוא דמסיק בתר הכי ולענין כיסוי אין בו דיחוי דאין
דיחוי אלא מגות מכלל דלענין דם הי טעמא משום דיחוי ואין להקשות מהא דאמר בפרק טעל (שבת דף קמג; עס) סאה תרומה שנפלה למאה
של חולין ולא הספיק להעלותה עד שנפלה אחרת לא תעלה ולא אמריין ראשון ראשון בטל אע"ג דנפל ע"י הפסק דהתם לריך להרים
ובענין אחר אין ק' סאה שנפלה בהן מחטין ולא שייך התם ראשון ראשון בטל : נתייאש ממנה ולא נדרה . דוקא נתייאש אבל אם
לא נתייאש ועוסק כל שעה לגדור אע"פ שהוסף מאמתי מותר כדתן במס' כלאים (פ"ה מ"ו) הרואה ירק בתוך כרמו ואמר כשאגיע שם
אלקטנו מותר לכשאחזור שם אלקטנו והוסף מאמתי אסור אלמא כשהוא מחזור אחר לקיטתו כל שעה אפילו הוסף מאמתי מותר וטעמא
י"ל משום דכתיב לא תזרע כרמך משמע זריעה דניחא ליה : חייב בחתירתו . אע"ג דהיוק שאין ניכר לא שמה היוק נראה לר"י דהא
חייב היוק ניכר שחרי ניכר שהוא כלאים כשהוא גפנים בדהיה אבל מטמא טהרות חבירו אע"פ שרואין השרץ על הטהרות לא חשיב
היוק ניכר דמי יודע אם הוכשרו אבל אין לומר הכל נמי הוי היוק שאין ניכר וקנסוהו כמו במטמא שלא יבא כל אחד הולך ומטמא טהרותיו
של חבירו דהכל ליכא למיחש כיון שבעל כרם נמי מפסיד ועוד וי"ל קנס הוא במזיד דוקא היה לו להתחייב : אם השבח יתר על
היולאה . מפרש בירושלמי מהו השבח יתר על היולאה בר גס דיהיב לחבירה חמש מגוי למר וחמש מגוי סמונין ועשרה מגוי אגרא ואמר
ליה זיל לבעיה סומקי ואולו ובעיה אוכס א"ל חילו לבעיה סומקא הוא שזה עשרים וחמש מגוי השבח דבעיה אוכס ליה הוא שוי אלא
עשרים מגוי את אבדת דידך ואנא לא אבדנא דידי עד כאן לשון הירושלמי צפירקא ואור"י דהכי פ"י דרבי יהודה לפי הירושלמי אם
השבח שהשבח הלמר יותר על ט"ו מניס והיתר על ט"ו [א] מניס קרי שבת יתר על הולאה והולאה קרי עשרה מניס של שבר הצבע שמוילא
הצבע וטורה ויהיה בשכרו י' מניס דהשבח אם השבח על ט"ו מניס יותר מ' מניס שהם יולאה טולו לו היולאה דהיינו י' מניס ולא יקולו
יותר ואם היולאה יתירה על השבח שלא הושבח על ט"ו מניס אלא ד' או ה' יתן לו השבח מה שהושבח על ט"ו ואין עותן לו כל י' מניס
שהתנה עמו דא"ל את אפסדת דידך ואנא לא אפסדת דדי ויש ליתן טעם לדברי הירושלמי למה לא יהיה כאן הדיון כמו "בזוטע שלא
ברשות דנעשה כאן חלוני כן התנה עמו א"כ קנסא הוא משום דשניה עשרה יותר משבח של צבע גמור כשא כשאר דגמרא אפשר ודאי שיהא
לא הוי פירוש כי היא דירושלמי כי אין היולאה השבח של צבע גמור יותר משבח של צבע גמור דגמרא אפשר ודאי שיהא
טוב מן הנאה כגון שהגאה אין חזק כמו הכעור ר"י כך דמי הכעור יתירה על הגאה ואין לשון ירושלמי כעור דאע"פ שר"י משמע
שח' לפרש מהו אם השבח יתר על היולאה ולדברי ר"י הוא מפרש היולאה יתירה על השבח והר"ד אלאהן פי' בע"א ולא מלאהי כחוב' :

אומר לו גדור, נפרצה, אומר לו גדור, נתייאש
ממנה ולא נדרה ה"ז קידש ותיב באחריותו:
מתני' *הנוזל צמר לבעו : והקריחו יורה
נזות לו דמי צמר . צבעו כאור : אם השבח יתר
על היצירה נזותו, את היצירה ואם היצירה
יתירה על השבח נזותו לו את השבח . *לצבוע
לו : אדום וצבעו שחור , שחור וצבעו אדום רבי
מאר אומר נזותו לו דמי צמר , ר' יהודה אומר
אם השבח יתר על היצירה נזותו לו את היצירה
ואם היצירה יתירה על השבח נזותו לו את השבח :
גמ' מאי "כאור" אומר ר"ג אמר רבה בר בר
חנה כלבוס, מאי כלבוס : אומר רבה בר שמואל
כפרא

הלמר : ר' יסודס אומר בו' . דקנים ליה להאי דשינה להיות ידו על
התחבונה ולא נהני משבחא , ואגרא נמי כוליה לא ישקול אלא יולאה
ואם יולאה יתירה על השבח יתן לו את השבח שהשבח את הלמר ואם
יתרה לתת את שכרו כגון שהשבח יותר על השכר יתן שכרו : גמ'
כפרא
המערה יין נכך מחבית לבור אפילו כל היום טולו קמא
הפסק אסור מידי דהוא אכלאים הנאסרין בחוספת מאמתי לפי שגדל בלא הפסק
שמה ירבו הטופסיס על החוליים היינו שמה ירבה
בפרק כיסוי הדם (חולין דף פד. עס) מדכתיב מים יתירא והיאך יהיו כשרים במחלה על מחלה
דאורייתא וי"ל דזוחק דאע"ג דמיפסלי מדאורייתא מחלה על מחלה כשרים להטביל בהם מחטין ויטויריות דאין לריבין ארבעים סאה
מדאורייתא אלא מדרבנן ומיהא אכתי קשה מהא דמסיק רב דמי בפרק שלישי דבכורות (דף עג. עס") גבי הלוקח ליר מעט הארץ משיקו
במים והוא טהור אי רובא מיהא ניבחו סלקא ליה השקה ואי רובא ליר ניבחו לא צבי השקה דמים בטלים צביר ומסיק לא שט אלא
לעבל בו פירו אבל לקדירה לא דמלא מין את מינו וניעור אלמא התם אע"ג שיהו כבר מצוטלות חוזרות וניעור בתוך הקדירה וכל שכן דלא
אמריין קמא קמא בטיל וי"ל דהתם חומרם הוא שהחמירו גבי עומאה דאע"ג דפסיק פסוקי לא בטלה ואע"ג דכמה דברים איסור חמור
מטומאה כדאמריין בפרק כיסוי הדם (חולין דף פו; עס) אם אמרו ספק עומאה לטהר יאמרו ספק איסור להיתר התם החמירו המים
בטומאה יותר ואין ראיה משמעתא בתרייתא נדרה (דף עג. עס) דמחלק גבי דם תבוסה בין פסק ללא פסק דשאי דם תבוסה דרבנן ויש
להקל בו יותר ומהא דאמר בפ' כיסוי הדם (חולין דף פו. עס") וצפרק התערובת (יבמות דף עז. עס") גבי הא דתמן דם שנתערב במים אם יש
(א) מראיה דם בו כשר וקאמר בגמ' לא שט אלא כשנפלו מים לתוך דם אבל דם שנתערב במים ראשון ראשון בטל התם בלא שינויא שפיר'
אחי שפיר דהתם גבי דם היינו טעמא דכיון שדחה שוב אין נראה שכן הוא הדיון בכל דבר הקרב ואפילו למ"ד אין דיחוי צבעלי חיים
בשחוטין יש דיחוי וכן מוכח בפרק כיסוי הדם (חולין דף פו; עס) דטעמא משום דיחוי הוא דמסיק בתר הכי ולענין כיסוי אין בו דיחוי דאין
דיחוי אלא מגות מכלל דלענין דם הי טעמא משום דיחוי ואין להקשות מהא דאמר בפרק טעל (שבת דף קמג; עס) סאה תרומה שנפלה למאה
של חולין ולא הספיק להעלותה עד שנפלה אחרת לא תעלה ולא אמריין ראשון ראשון בטל אע"ג דנפל ע"י הפסק דהתם לריך להרים
ובענין אחר אין ק' סאה שנפלה בהן מחטין ולא שייך התם ראשון ראשון בטל : נתייאש ממנה ולא נדרה . דוקא נתייאש אבל אם
לא נתייאש ועוסק כל שעה לגדור אע"פ שהוסף מאמתי מותר כדתן במס' כלאים (פ"ה מ"ו) הרואה ירק בתוך כרמו ואמר כשאגיע שם
אלקטנו מותר לכשאחזור שם אלקטנו והוסף מאמתי אסור אלמא כשהוא מחזור אחר לקיטתו כל שעה אפילו הוסף מאמתי מותר וטעמא
י"ל משום דכתיב לא תזרע כרמך משמע זריעה דניחא ליה : חייב בחתירתו . אע"ג דהיוק שאין ניכר לא שמה היוק נראה לר"י דהא
חייב היוק ניכר שחרי ניכר שהוא כלאים כשהוא גפנים בדהיה אבל מטמא טהרות חבירו אע"פ שרואין השרץ על הטהרות לא חשיב
היוק ניכר דמי יודע אם הוכשרו אבל אין לומר הכל נמי הוי היוק שאין ניכר וקנסוהו כמו במטמא שלא יבא כל אחד הולך ומטמא טהרותיו
של חבירו דהכל ליכא למיחש כיון שבעל כרם נמי מפסיד ועוד וי"ל קנס הוא במזיד דוקא היה לו להתחייב : אם השבח יתר על
היולאה . מפרש בירושלמי מהו השבח יתר על היולאה בר גס דיהיב לחבירה חמש מגוי למר וחמש מגוי סמונין ועשרה מגוי אגרא ואמר
ליה זיל לבעיה סומקי ואולו ובעיה אוכס א"ל חילו לבעיה סומקא הוא שזה עשרים וחמש מגוי השבח דבעיה אוכס ליה הוא שוי אלא
עשרים מגוי את אבדת דידך ואנא לא אבדנא דידי עד כאן לשון הירושלמי צפירקא ואור"י דהכי פ"י דרבי יהודה לפי הירושלמי אם
השבח שהשבח הלמר יותר על ט"ו מניס והיתר על ט"ו [א] מניס קרי שבת יתר על הולאה והולאה קרי עשרה מניס של שבר הצבע שמוילא
הצבע וטורה ויהיה בשכרו י' מניס דהשבח אם השבח על ט"ו מניס יותר מ' מניס שהם יולאה טולו לו היולאה דהיינו י' מניס ולא יקולו
יותר ואם היולאה יתירה על השבח שלא הושבח על ט"ו מניס אלא ד' או ה' יתן לו השבח מה שהושבח על ט"ו ואין עותן לו כל י' מניס
שהתנה עמו דא"ל את אפסדת דידך ואנא לא אפסדת דדי ויש ליתן טעם לדברי הירושלמי למה לא יהיה כאן הדיון כמו "בזוטע שלא
ברשות דנעשה כאן חלוני כן התנה עמו א"כ קנסא הוא משום דשניה עשרה יותר משבח של צבע גמור כשא כשאר דגמרא אפשר ודאי שיהא
לא הוי פירוש כי היא דירושלמי כי אין היולאה השבח של צבע גמור יותר משבח של צבע גמור דגמרא אפשר ודאי שיהא
טוב מן הנאה כגון שהגאה אין חזק כמו הכעור ר"י כך דמי הכעור יתירה על הגאה ואין לשון ירושלמי כעור דאע"פ שר"י משמע
שח' לפרש מהו אם השבח יתר על היולאה ולדברי ר"י הוא מפרש היולאה יתירה על השבח והר"ד אלאהן פי' בע"א ולא מלאהי כחוב' :

הא